

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/92/2025
Identifikačné číslo spisu:	8722201563
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8722201563.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti JGLM s. r.o., Poprad, Partizánska 688, IČO: 36820032, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Jozef Madej s.r.o., Bratislava, Tomášikova 30, proti žalovaným obchodným spoločnostiam 1/ ALPINA SK, s.r.o., Bratislava, Bajkalská 12985/9, IČO: 36 823538, zastúpenej advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH s.r.o., Bratislava, Žižkova 22B, 2/ Pneu Tatry, spol. s.r.o., Poprad, Partizánska 688/9, IČO: 36472697, zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Bašistom, Poprad, Štefánikova 8, za účasti intervenienta na strane žalobcu R. V., narodeného XX.. XXXX, F., U. XXX/XX, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Jozef Madej s.r.o., Bratislava, Tomášikova 30, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 21C/41/2022, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 05. novembra 2024 sp. zn. 6Co/30/2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 05. novembra 2024 sp. zn. 6Co/30/2024 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Uznesenie Okresného súdu Poprad č. k. 21C/41/2022-439 z 10. februára 2025 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 03. novembra 2023 č. k. 21C/41/2022-282 žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu. V konaní sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným 1/ a 2/ určenia vlastníckeho práva k nebytovému priestoru č. 2, prevádzka č. 2, nachádzajúceho sa na prízemí stavby - Autoservis súp. č. XXX . postavenej na pozemkoch CKN parc. č. 2438/14, č. 2438/15 a č. 2438/16 vedených na liste vlastníctva č. XXXX., ako aj spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve v podiele 46692/83350-in z celku, všetko vedených na liste vlastníctva č. XXXX, k. ú. T., obec T., okres Poprad (ďalej len „nebytový priestor s príslušenstvom“) ako aj nároku na náhradu trov konania. Konanie bolo po celý čas vedené za účasti intervenienta na strane žalobkyne. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 3 ods. 1, § 34, § 37 ods. 1, § 39 a § 132 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len

„CSP“).

1.1 Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že dňa 15. apríla 2008 intervenient ako predávajúci a žalovaná 2/ ako kupujúca uzavreli Zmluvu o prevode vlastníctva nebytových priestorov, ktorej predmetom bol prevod nebytového priestoru s príslušenstvom za kúpnu cenu 13 000 000 Sk, ktorú sa kupujúca zaviazala zaplatiť vo výške 500 000 Sk pri uzavretí kúpnej zmluvy v hotovosti a vo výške 12 500 000 Sk v lehote do 30 dní odo dňa uzavretia tejto zmluvy bezhotovostným prevodom z úveru poskytnutého kupujúcemu OTP Bankou Slovensko, a.s. Súčasne zmluvné strany dojednali, že ak kupujúci nezaplatí zvyšok dohodnutej kúpnej ceny v dohodnutej lehote splatnosti, môže predávajúci od tejto kúpnej zmluvy odstúpiť, pokiaľ sa účastníci nedohodnú na predĺžení lehoty splatnosti a že pri porušení zmluvnej povinnosti zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu v dohodnutej lehote splatnosti vznikne za predpokladu, že predávajúci využije svoje právo na odstúpenie od zmluvy predávajúcemu nárok na zmluvnú pokutu vo výške 500 000 Sk. Ďalej mal preukázané, že intervenient od označenej kúpnej zmluvy odstúpil 27. februára 2009 z dôvodu nezaplatenia zvyšku dohodnutej kúpnej ceny v lehote splatnosti a s prihliadnutím na to, že žalovaná 2/ ani na opakované výzvy na úhradu celej kúpnej ceny nereagovala jej úhradou. V označenom odstúpení od zmluvy si súčasne intervenient voči žalovanej 2/ uplatnil zmluvnú pokutu vo výške 500 000 Sk.

1.2 Súd prvej inštancie ďalej ustálil, že intervenient ako predávajúci a žalobkyňa ako kupujúca uzavreli dňa 11. júna 2012 zmluvu o prevode vlastníctva nebytového priestoru s príslušenstvom, ktorého identifikácia bola spresnená dodatkami č. 2 a 3, a že vo vzťahu k tejto zmluve podal intervenient dňa 20. júna 2012 návrh na vklad vlastníckeho práva, ohľadne ktorého bolo rozhodnutím Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru z 10. júla 2015 konanie o vklade vlastníckeho práva vedené pod č.k. V-2368/2012/DP podľa § 31a písm. a) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov prerušené na dobu 30 dní.

1.3 V ďalšom zistil, že žalovaná 2/ ako predávajúca a žalovaná 1/ ako kupujúca dňa 25. júna 2012 uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol tiež prevod nebytového priestoru s príslušenstvom. Intervenient podal Okresnému úradu Poprad dňa 16. apríla 2020 návrh na pokračovanie katastrálneho konania č. V-2368/2012 s odvolaním sa na rozsudok odvolacieho súdu vydaný vo veci sp. zn. 7Cob/66/2019, že dňa 21. mája 2020 Okresný úrad Poprad, katastrálny odbor vydal pod č. V-2368/2012 rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne, na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi ňou a intervenientom s vkladom povolenia dňa 21. mája 2020 a že napriek tomu je na liste vlastníctva č. 5845, k. ú. Poprad vedená ako vlastníčka spornej nehnuteľnosti žalovaná 2/.

1.4 Súd prvej inštancie vychádzal z poznatkov jeho predchádzajúcej činnosti, že v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/81/2010 bola skoršia žaloba intervenienta o určenie vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom zamietnutá z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu, rozsudok bol v odvolacím súdom ako vecne správny potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 26. apríla 2012 sp. zn. 19Co/10/2012, ďalej že žaloba žalovanej 2/ voči intervenientovi o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy z 15. apríla 2008 bola súdom prvej inštancie rozsudkom z 18. júna 2019 č. k. 18Cb/259/2015-228 zamietnutá z dôvodu premlčania uplatneného nároku. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 25. februára 2002 č. k. 7Cob/66/2019-276. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na konanie vedené pod sp. zn. 7C/14/2017 medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/, kde bolo rozsudkom vyhovieť žalobe o určenie vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom v prospech žalovanej 1/ (v označenom konaní vystupujúcej v postavení žalobkyne).

1.5 Podľa názoru súdu prvej inštancie sa otázkou, komu svedčí vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti a platnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy, zaoberali sudy v konaniach sp. zn. 12C/81/2010 a sp. zn. 18Cb/259/2015, v ktorých bol vyslovený názor o platnosti odstúpenia od zmluvy, čím medzi pôvodnými zmluvnými stranami vznikol synalagmatický záväzok vrátiť si navzájom všetko, čo od druhej strany prijali. Poukázal na to, že žaloba o určenie vlastníckeho práva intervenienta prejednaná v konaní sp. zn. 12C/81/2010 bola súdom prvej inštancie zamietnutá pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na

obnovení vecno-právneho stavu pred uzavretím prevodnej zmluvy, čoho následkom bolo zachovanie vlastníckeho práva žalovanej 2/. Uvedené rozhodnutie pritom vychádzalo zo záveru, že intervenient si v súvislosti s odstúpením od zmluvy nesplnil zákonné povinnosti, t. j. vrátenie prijatej kúpnej ceny, prípadne jej časti, a nikdy ani nepodal žalobu o vypratanie nehnuteľnosti oproti vráteniu kúpnej ceny. Intervenient preto ako predávajúci v roku 2012 vedel, že predmetný nebytový priestor sa do jeho majetkovej sféry nevrátil, teda jeho vlastnícke právo sa neobnovilo, napriek čomu ho previedol na tretiu osobu, pričom žalobca ako kupujúci v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy s intervenientom mohol z katastra nehnuteľností vedieť, že predmetná nehnuteľnosť je vo vlastníctve žalovanej 2/. Preto pokiaľ v čase uzavretia kúpnej zmluvy intervenient nebol vlastníkom nehnuteľnosti, nemohol platne previesť vlastnícke právo na žalobcu v súlade so zásadou nemo plus iuris, preto kúpnu zmluvu medzi žalobcom a intervenientom posúdil ako absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ. Na základe tejto úvahy uzavrel, že žalobkyňa v tomto spore nemá aktívnu vecnú legitimáciu, keďže nie je nositeľom práva, ktorého porušenie v žalobe deklaruje, z dôvodu ktorého žalobu zamietol. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 251, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 05. novembra 2024 sp. zn. 6Co/30/2024 na odvolanie žalobkyne a intervenienta na strane žalobkyne, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom nebytového priestoru č. 2 - prevádzka č. 2, nachádzajúceho sa na prízemí stavby - Autoservis súp. č. XXX . postavenej na pozemkoch C KN parc. č. 2438/14, č. 2438/15 a č. 2438/16 vedených na liste vlastníctva č. XXXX, ako aj spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve v podiele 46692/83350-in z celku, to všetko vedených na liste vlastníctva č. XXXX, k. ú. T., obec T., okres Poprad. Žalobkyni a intervenientovi na strane žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie opísané v bodoch 10. až 24. odôvodnenia napadnutého rozsudku zodpovedajú medzi stranami v zásade nesporným skutočnostiam a preto ich odvolací súd v ďalšom konaní prevzal za podklad pre rozhodnutie o podanom odvolaní. Vyslovil názor, že prvoinštančný súd vo svojej záverečnej právnej úvahe neposúdil do všetkých dôsledkov dôvody zamietnutia žaloby intervenienta o určenie vlastníckeho práva vyplývajúce z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 12C/81/2010-178 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/10/2012 a napriek použitiu správneho právneho predpisu (t. j. na prípad dopadajúcich právnych noriem) vec nesprávne právne posúdil (čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP).

2.1 Na námietky žalovaných 1/ a 2/, ktorí odvolávajú sa na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/4/2008 argumentovali tým, že odstúpenie od kúpnej zmluvy predávajúcim samé o sebe nie dôvodom pre obnovenie vlastníckeho práva k prevádzaným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností, uviedol, že tento názor je potrebné vziať len k podmienkam obnovenia zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností v zmysle § 28 a § 31 katastrálneho zákona, nie však k otázke obnovenia vlastníckeho práva pôvodného vlastníka z dôvodu zrušenia prevodnej zmluvy s účinkami ex tunc, ktoré možno dosiahnuť aj úspechom v súdnom konaní deklarujúcom existenciu vlastníckeho práva pôvodného vlastníka k spornej nehnuteľnosti. Vývojová spornosť výkladov týkajúcich sa následkov platného odstúpenia od zmluvy o prevezení nehnuteľností tak bola prekonaná v prospech názoru, že právnym následkom odstúpenia od zmluvy je bez ďalšieho obnovenie vlastníckeho práva na veci, ktorej vlastníctvo bolo takouto zmluvou prevezené.

2.2 Argumentáciu žalovaných 1/, 2/ k existencii prekážky res iudicata z dôvodu predchádzajúceho konania o nároku intervenienta na určenie vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom, odvolací súd neuznal s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/105/2003 (R 15/2005), podľa ktorého o prekážku veci rozsúdenej nejde, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. Rozsudkom Okresného súdu Poprad z 03. novembra 2011 č. k. 12C/81/2010-178 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 26. apríla 2012 sp. zn. 19Co/10/2012-202 bola žaloba intervenienta, ktorý bol právnym predchodcom súčasnej žalobkyne, zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení založeného nespĺnením

reštitučnej povinnosti intervenienta voči žalovanému, a nie z dôvodu, že by sa učeným odstúpením od prevodnej zmluvy intervenientovi neobnovilo vlastnícke právo nebytového priestoru s príslušenstvom, teda že by nebol jeho vlastníkom.

2.3 K otázke prípustnosti určovacej žaloby (§ 137 písm. c) CSP) odvolací súd uviedol, že v súdnom prípade bolo rozhodnutie Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru o povolení vkladu týkajúceho sa prevodu vlastníckeho práva nebytového priestoru s príslušenstvom z intervenienta na žalobkyňu č. V-2368/2012 z 21. mája 2020 zrušené rozhodnutím Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru č. UP-04/2020 zo 17. decembra 2020 o vyhovení protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Poprad sp. zn. Pd 110/20/7706-9 z 18. septembra 2020; s akcentom na skutočnosť, že správny orgán je povinný prihliadať aj na skôr zaevidovanú listinu doručenú správne mu orgánu na zápis záznamom, keď takouto listinou má byť aj v proteste prokurátora namietaný rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 7C/14/2017 - 27 v prospech žalovanej 1/ vydaný v konaní o žalobe žalovanej 1/ podanej voči žalovanej 2/ o určenie vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom. Vzhľadom na existenciu iného súdneho rozhodnutia o vlastníctve nebytového priestoru jedným zo žalovaných ako aj na zápis druhého zo žalovaných ako vlastníka tohto nebytového priestoru v katastri nehnuteľností vyhodnotil odvolací súd podmienku existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení jej vlastníckeho za splnenú.

2.4 Ako smerodajné odvolací súd hodnotil, že v priebehu konania nevyšli najavo žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako jednoznačne rozporné s dobrými mravmi a odôvodňovali by zamietnutie žaloby žalobkyne pre rozpor výkonu jej práva s dobrými mravmi. Odvolací súd preto zistil naplnenie odvolacieho dôvodu iba v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci apostupom v zmysle v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe žalobkyne vyhovel. Pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania považoval odvolací súd za aplikovateľný § 255 ods. 1, ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP pre nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozhodnutia a jeho nedostatočné odôvodnenie; žiadala odložiť právoplatnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu existencie dvoch právoplatných a vecne si odporujúcich rozsudkov, ktorých účinky dopadajú na hmotnoprávne postavenie sporových strán protichodne. Hlavná argumentačná línia žalovanej 1/ spočívala v tvrdení, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v priamom rozpore s už skorším, právoplatným rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017, ktorým bolo rozhodnuté o určení vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, čím odvolací súd fakticky zasiahol a porušil záväznosť skôr vydaného právoplatného rozsudku; pre svoj zásah neposkytol relevantné dôvody, čoho výsledkom sú dva právoplatné, meritórne a vecne si odporujúce rozsudky. Odvolaciemu súdu vyčítala, že zmenil zamietavý výrok rozsudku súdu prvej inštancie bez toho, aby sa vysporiadal s podstatnou časťou argumentácie žalovaných, čím založil nepreskúmateľnosť a prekvapivosť napadnutého rozhodnutia, ktoré je súčasne ako celok nepresvedčivé. Odvolací súd bol právoplatným výrokom rozsudku sp. zn. 7C/14/2017 viazaný s odkazom na ustanovenie § 226 CSP. V kontexte uvedeného dovolateľka pozornosť upriamila na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 36/2023. Prekvapivosťou napadnutého rozhodnutia odvolací súd znemožnil žalovanej 1/ uplatňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý proces.

3.1 Odvolací súd sa mal náležite vysporiadať s existenciou právoplatného rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017 s dovetkom, že pokiaľ odvolací súd rieši právnu otázku, ktorá už bola právoplatne vyriešená, je nevyhnutné, aby sa aspoň argumentačne vyrovnal s procesnými účinkami skorších súdnych rozhodnutí. Odvolací súd sa tiež žiadnym spôsobom nevysporiadal s protichodnými tvrdeniami žalobkyne a intervenienta, ktoré sa týkali otázky, ktorá mala podstatný význam pre vydanie napadnutého rozhodnutia, konkrétne, kto je vlastníkom sporných nehnuteľností. V dôsledku vydania napadnutého rozhodnutia môže dôjsť k zavkladovaniu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne, hoci žalovanej 1/ bolo jej vlastnícke právo priznané skorším právoplatným rozsudkom sp. zn. 7C/14/2017.

4. Žalobkyňa a intervenient na strane žalobkyne vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ neakceptovali

skutkové tvrdenia žalovanej 1/, nakoľko tieto opomenuli priznať relevanciu okolnosti, že intervenient 27. februára 2009 platne odstúpil od zmluvy z 15. apríla 2008 pre nezaplatenie kúpnej ceny; dovolateľka takisto opomenula uviesť, že o platnosti odstúpenia intervenienta bolo vedené súdne konania na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 18Cb/259/2015, kde bola žaloba žalovanej 2/ voči intervenientovi zamietnutá a rozsudok bol potvrdený Krajským súdom v Prešove (sp. zn. 7Cob/66/2019). Rovnako nedôvodnú hodnotili aj argumentáciu konaním vedeným pod sp. zn. 7C/14/2017, kde žalobkyňou bola dovolateľka proti žalovanej 2/ o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorým žiadala, aby súd určil, že žalobkyňa (dovolateľka) je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti. Konaním vedeným na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/14/2017 napriek vedomosti o prebiehajúcom konaní medzi žalovanou 2/ a intervenientom sa docielilo, že bol vydaný rozsudok medzi dvoma nevlastníkmi, z ktorých ani jeden nemá právny titul nadobudnutia spornej nehnuteľnosti od vlastníka. Právny titul žalovanej 2/ zanikol platným odstúpením od zmluvy (27. februára 2009) a právny titul dovolateľky je v zmysle zásady *nemo plus iuris* neplatný, pretože žalovaná 2/ nemohla previesť vlastnícke právo ktoré nemala. Dovolateľka mala v rámci procesnej obrany možnosť využiť všetky prostriedky a predložiť všetky dôkazy na podporu svojich skutkových tvrdení, žalobkyňa a intervenient žiadali dovolanie žalovanej 1/ odmietnuť, prípadne zamietnuť.

5. Žalovaná 1/ v replike nepriznala vyjadreniu žalobkyne a intervenienta k jej dovolaniu právnú relevanciu, pretože nenadväzuje na podstatu vytýkaných nedostatkov napadnutého rozhodnutia a netýka sa uplatnených dôvodov dovolania; ich argumentácia je výlučne skutková.

6. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

7. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť

dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia CSP je nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Žalovaná 1/ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v otázke právoplatného rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017, ktorý spolu s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu zakladá existenciu dvoch právoplatných, meritórnych a vecne si odporujúcich rozsudkov medzi formálne odlišnými subjektmi.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, body 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. V súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením jeho § 393 ods. 2 súd v odôvodnení rozhodnutia musí podať výklad o opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a vyporiadať sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na jeho právne závery. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktorý sa má zaoberať všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby (návrhu na začatie konania), ako aj špecifickými námietkami strany sporu (účastníka konania). Porušením uvedeného práva strany sporu (účastníka konania) na jednej strane a povinnosti súdu na

strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v opravných prostriedkoch.

18. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď v odôvodnení nie sú uvedené dôvody rozhodnutia súdu alebo ak v ňom chýba vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. Dodržiavanie povinnosti súdu odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese.

19. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejmalá z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

20. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

21. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020).

22. Hodno zopakovať v čom spočíva ťažisko dovolacej argumentácie dovolateľky; ide o nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v otázke právoplatného rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017, ktorý spolu s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu zakladá existenciu dvoch právoplatných, meritórnych a vecne si odporujúcich rozsudkov medzi formálne odlišnými subjektmi. Odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalovanej 1/ v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP) práve v otázke existencie dvoch právoplatných rozsudkov, čím založil nepreskúmateľnosť a prekvapivosť napadnutého rozhodnutia.

23. Po preskúmaní dôvodov napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že toto rozhodnutie nespĺňa kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP a preto ho nemožno považovať za preskúmateľné vo vzťahu k predkladanej oponentúre žalovanej 1/. Je zrejmé, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia opomenul vysporiadať s namietanými skutočnosťami ohľadom právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017 v spore medzi žalovanou 1/ a žalovanou 2/, v ktorom súd vyhovel žalobe o určení vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom v prospech žalovanej 1/. S uvedeným sa nevysporiadal napriek skutočnosti, že túto námietku žalovaní 1/, 2/ dávali do pozornosti v priebehu celého konania (viď

vyjadrenia na č. l. 232 a č. l. 318 v odvolacom konaní). Odvolací súd na námietky žalovanej 1/ vôbec nereagoval a nevysvetlil, prečo nevzal pri svojom rozhodovaní do úvahy aj ňou uvádzané argumenty. V napadnutom rozhodnutí odvolací súd odkazuje na predmetné rozhodnutie (7C/14/2017) iba v rámci bodu 27. k problematike naliehavého právneho záujmu pri určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP: „Pokiaľ ide o otázku prípustnosti určovacej žaloby (§ 137 písm. c/ CSP) odvolací súd uvádza, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak tvrdené právo je neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý je potrebné chápať tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu, pričom naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len také súdne rozhodnutie môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (ZSP 48/2004). V súdenom prípade bolo rozhodnutie Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru o povolení vkladu týkajúceho sa prevodu vlastníckeho práva nebytového priestoru s príslušenstvom z intervenienta na žalobkyňu č. V-2368/2012 z 21.5.2020 zrušené rozhodnutím Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru č. UP-04/2020 zo 17.12.2020 o vyhovení protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Poprad sp. zn. Pd 110/20/7706-9 z 18.9.2020, potvrdeným rozhodnutím Okresného úradu Prešov č. Upo 3/2021/LUS z 25.5.2021, s tým že správny orgán je povinný prihliadať aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu, t. j. prihliadať aj na skôr zaevidovanú listinu doručенú správne mu orgánu na zápis záznamom, keď takouto listinou má byť aj v proteste prokurátora namietaný rozsudok Okresného súdu Poprad č. k. 7C/14/2017-27 v prospech žalovanej 1/ vydaný v konaní o žalobe žalovanej 1/ podanej voči žalovanej 2/ o určení vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom. Vzhľadom na existenciu iného súdneho rozhodnutia o vlastníctve nebytového priestoru jedným zo žalovaných ako aj na zápis druhého zo žalovaných ako vlastníka tohto nebytového priestoru v katastri nehnuteľností je potrebné vyhodnotiť podmienku existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení jej vlastníckeho za splnenú. Tento záver platí aj v prípade zotrvania na východiskách prezentovaných v rozsudku č. k. 12C/81/2010-178 z 03.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/10/2012-202 z 26.04.2012, keď v tomto konaní vystupujúcej žalobkyne voči žalovaným 1/ a 2/ nevznikla žiadna reštitučná povinnosť, nakoľko táto bola založená len medzi intervenientom a žalovanou 2/ (k tomuto záveru porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/66/2022 z 28.02.2023 - bod 12.)."

24. Z uvedeného je nepochybné, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou procesných účinkov právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017 vo vzťahu k prebiehajúcemu sporu ohľadom na sporné nebytové priestory, nakoľko práve týmto rozhodnutím Okresný súd Poprad právoplatne rozhodol o určení vlastníckeho práva v prospech žalovanej 1/. Takýto právny stav je neakceptovateľný, pretože porušuje princíp právnej istoty ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 588/2021) ako aj princíp legitímnych očakávaní strán sporu (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 36/2023, ktorý bol vydaný v mierne odlišnej, no čo do procesných účinkov analogickej situácii, ktorú ústavný súd vyhodnotil za ústavnoprávne neakceptovateľnú).

25. Dovolací súd námietku žalovanej 1/ v otázke nevysporiadania sa odvolacieho súdu vo vzťahu k rozsudku Okresného súdu Poprad z 03. novembra 2011 č. k. 12C/81/2010-178 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 26. apríla 2012 č. k. 19Co/10/2012-202, ktorým bola žaloba intervenienta ako právneho predchodcu súčasnej žalobkyne, zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu vo veci určení vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, nepovažoval za dôvodnú. Odvolací súd sa zaoberal predmetnými rozhodnutiami v bodoch 20. až 27. svojho rozhodnutia, pričom v bode 26. riešil aj možnú prekážku právoplatne rozhodnutej veci: „K argumentácii žalovaných 1/ a 2/ o existencii prekážky res iudicata z dôvodu predchádzajúceho konania o nároku intervenienta na určení vlastníckeho práva k nebytovému priestoru s príslušenstvom, odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/105/2003 z 27. novembra 2003, publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 15/2005, podľa

ktorého o prekážku veci rozsúdenej nejde, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. Rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 12C/81/2010-178 z 03.11.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/10/2012-202 z 26.04.2012 bola žaloba intervenienta, ktorý bol právnym predchodcom súčasnej žalobkyne, zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení založeného nesplnením reštitučnej povinnosti intervenienta voči žalovanému, a nie z dôvodu, že by sa učeným odstúpením od prevodnej zmluvy intervenientovi neobnovilo vlastnícke právo nebytového priestoru s príslušenstvom, teda že by nebol jeho vlastníkom." Dovolací súd na základe uvedených skutočností preto nepovažoval námietku žalovanej 1/ smerujúcu k uvedeným rozhodnutiam za dôvodnú.

26. Odvolací súd v otázke existencie rozhodnutia pod sp. zn. 7C/14/2017 teda neposkytol dovolateľke náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na jej podstatné tvrdenia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto nepreskúmateľné rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nespĺňa požiadavky stanovené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku.

27. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. Odvolací súd v ďalšom konaní svoje rozhodnutie riadne odôvodní a vysporiada sa s námietkami žalovanej 1/ v otázke procesných účinkov právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Poprad sp. zn. 7C/14/2017 smerom k aktuálnemu sporu o určenie a stranám sporu. Vezme do úvahy a posúdi, či ustanovenie § 226 CSP viaže (neviaže) účinky právoplatnosti súdneho rozhodnutia na totožnosť sporových strán konania, či jeho predmet; resp. či je vôbec určovacia žaloba uplatnená v prejednávanej veci spôsobilá odstrániť spornosť vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu existencie právoplatného rozsudku sp. zn. 7C/14/2017 a či uplatnená určovacia žaloba neprehlbila právnu neistotu sporových strán, keďže založila situáciu, v rámci ktorej popri sebe existujú dve právoplatné, meritórne a vecne si odporujúce rozsudky. Z odôvodnenia rozsudku musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení nemôže chýbať žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, ktoré odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posúdi a náležite vyhodnotí. Rozhodnutie odvolacieho súdu musí obsahovať náležitosti uvedené v § 393 CSP, musí byť logické a presvedčivé.

29. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.